

การศึกษารายละเอียดประกอบพฤติกรรมความใส่ใจของนักศึกษาวิชาชีพครู A STUDY EMPATHY BEHAVIOR OF FACTORS OF TEACHER STUDENTS

ศิริภิญญา ตระกูลรัมย์*
Siripinya Tragoonram

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมความเอาใจใส่ของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยและพัฒนา เพื่อศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 530 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบพฤติกรรมสร้างสรรค์ สังคมและแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามองค์ประกอบพฤติกรรมสร้างสรรค์ สังคม ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (the second confirmatory factory analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบพฤติกรรมสร้างสรรค์ สังคมของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าองค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจมี 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น การส่งเสริมผู้อื่น การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น และการตระหนักถึงทัศนคติของกลุ่ม

คำสำคัญ: ความใส่ใจ, พฤติกรรม, นักศึกษาวิชาชีพครู

ABSTRACT

The research aims to study behavioral factors of student teachers eagerness in Rajabhat Universities in the northeast Thailand. The researcher explored various factors in order to increase student teachers eagerness. The samples was 530 student teachers. The research instruments were: Questionnaires about behavioral factors on eagerness and 5-level rating scale for current and expected behaviors were used as a research instrument. The Frequency, Mean, Standard Deviation, and Confirmatory

* อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
e-Mail: sci_siri@hotmail.com

Factor Analysis (CFA) were used for data analysis. The results indicates that there are four components of eager behavior; empathizing others, encouraging others, empowering and understanding each other as a group.

Keywords: empathy, behavior, teacher students.

บทนำ

ปัญหาสำคัญที่สุดของมนุษย์ในปัจจุบันคือปัญหาการอยู่ร่วมกัน หากมนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันด้วยดีทั้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ก็จะมีความร่วมมือเป็นสุข แต่ทุกวันนี้การอยู่ร่วมกันมีปัญหามากทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางการเมือง ราชการ การศึกษา ศาสนา หรือธุรกิจ ตลอดไปถึงการอยู่ร่วมกันในประเทศและในโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม การไม่สามารถอยู่ร่วมกันด้วยดีนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความไม่สร้างสรรค์ ความไม่มีสมรรถภาพของบุคคลและองค์กรที่จะเผชิญกับสภาวะวิกฤต ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ที่ตัวมนุษย์เองในองค์กรและสังคม (ประเวศ วะสี, 2553, หน้า 455) ทั้งนี้ ชุมชนชาวโลกต้องตระหนักในอันตรายของการปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตัวครอบงำจนในที่สุดทุกคนจะสูญเสียผลประโยชน์เพราะกอบโกยจนหญ้าไม่ออกและปลาสูญพันธุ์ ต้องรณรงค์ให้คนตระหนักถึงผลประโยชน์ของการร่วมมือร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากร ลดความเห็นแก่ตัว เพิ่มการสื่อสารและเสริมความไว้วางใจซึ่งกันและกันว่าต่างฝ่ายต่างไม่เอาเปรียบ เพราะจะทำให้เสียผลประโยชน์ร่วมในที่สุด (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน), 2553, หน้า 210)

ความใส่ใจ (empathy) เป็นองค์ประกอบเริ่มต้นในการเกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม เป็นความพยายามของการตระหนักรู้ในตนเองเพื่อที่จะเข้าใจประสบการณ์ในเชิงบวกและเชิงลบของตนเอง โดยจะมีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นไปที่ตนเอง ผู้สังเกตการณ์ราวกับว่าถ้าฉันเป็นเขา เป้าหมายคือความเข้าใจในประสบการณ์ส่วนตัว และความรู้สึกของบุคคลอื่น ความใส่ใจจะทำให้เกิดการรับรู้ความทุกข์ของผู้อื่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม สรุปได้ว่า ความใส่ใจแสดงถึงการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกได้ถึง การรับรู้ของบุคคลในการเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น มีส่วนร่วมในความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่บุคคลอื่นกำลังเป็นอยู่ได้ และเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2532, หน้า 16-18) กล่าวว่า “การเป็นนักศึกษาจะต้องมีความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกฝนพัฒนาได้จนถึงภาวะสูงสุด และจะต้องเชื่อศักยภาพของมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวของเราด้วย มีจิตสำนึกอยู่เสมอในการฝึกฝนพัฒนาตนเมื่อเชื่อว่าเรามีศักยภาพและเห็นว่าจะต้องพัฒนาตนเพื่อจะได้เป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาหรือดับทุกข์ ก็จะมีจิตสำนึกอยู่เสมอในการศึกษา สำนึกอยู่เสมอในการพัฒนาตน เรียกว่ามีจิตสำนึก

ในการศึกษา การมีจิตสำนึกในการศึกษาหรือในการพัฒนาอยู่เสมอนี้จะพ่วงคุณสมบัตಿಯ่างอื่นมาด้วย โดยเฉพาะความอ่อนน้อมถ่อมตน และความพร้อมที่จะรับฟังผู้อื่น เริ่มต้นเมื่อเราเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ ก็อาจจะทำให้เราคิดผิดไขว้เขวไป แล้วผยองลำพองตน แต่พอสำนึกตัวว่าจะต้องพัฒนาดน ก็จะเกิดความอ่อนน้อมถ่อมตนขึ้นมาแทนที่” ทั้งนี้ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง เพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ จนบุคคลเหล่านั้นสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป (ยนต์ ชุ่มจิต, 2553, หน้า 32) ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ควรมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ แก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ทั้งยังต้องมีจรรยาบรรณต่อสังคมคือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และความเอาใจใส่อื่น นับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งของครูในการสื่อสารกับนักเรียน ดังนั้นความเอาใจใส่เป็นความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนั้นเสมือนเป็นบุคคลนั่นเอง แล้วสามารถสื่อสารถึงความเข้าใจในการรับรู้ความหมาย โดยที่ไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปตัดสินหรือประเมินนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน จำเป็นต่อการสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน และช่วยให้การสื่อสาร ตลอดจนการร่วมมือกันแก้ปัญหาดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมความใส่ใจใจของนักศึกษาวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมความใส่ใจใจของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

เก็บข้อมูลกับนักศึกษาวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 42,568 คน และผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านพฤติกรรมความใส่ใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักศึกษาวิชาชีพรุ่นในมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 42,568 คน และผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านพฤติกรรมความใส่ใจ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. นักศึกษาวิชาชีพรุ่นในมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 530 คน ได้มาโดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ แล้วนำมาสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi random stage sampling) โดย

ขั้นที่ 1 สุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง สุ่มมา 50% ด้วยวิธีการจับสลาก ได้มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 มหาวิทยาลัย คือ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ใช้มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยการเทียบบัญชีรายชื่อรายชื่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 530 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านพฤติกรรมความใส่ใจ เพื่อยืนยันองค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจของนักศึกษาวิชาชีพรุ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 คน

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจ จำนวน 24 ข้อ แบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น (item objective congruency: IOC)

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ใช้การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้การหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การประมาณค่าพารามิเตอร์ ใช้วิธีการความเป็นไปได้สูงสุด (maximum likelihood: ML)

3.2 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ไคสแควร์ (chi-square statistics)

3.3 การทดสอบความสอดคล้องหรือความตรงของรูปแบบตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (goodness of fit index: GFI)

3.4 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index: AGFI)

3.5 ดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (root mean square error of approximation: RMSEA) เป็นดัชนีในกลุ่มเศษเหลือ ซึ่งบ่งบอกความไม่เหมาะสมพอดีของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของโมเดลตามทฤษฎีกับเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากประชากร ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05

ผลการวิจัย

องค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจ พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น การส่งเสริมผู้อื่น การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น และการตระหนักถึงทัศนคติของกลุ่ม

ตารางที่ 1 องค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจ

องค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจ	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>R</i> ²
การเข้าใจผู้อื่น	0.70	-	-	0.48
การส่งเสริมผู้อื่น	0.81	0.02	16.13	0.67
การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น	0.86	0.02	16.54	0.76
การตระหนักถึงทัศนคติของกลุ่ม	0.68	0.03	13.88	0.49

Chi-square goodness of fit = 1.03, *df* = 2, *p* = 0.59604, *RMSEA* = 0.000

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบความใส่ใจ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนัก (*b*) ตั้งแต่ 0.68 ถึง 0.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (*R*²) ตั้งแต่ 0.48 ถึง 0.76 ซึ่งทดสอบแล้วพบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์เท่ากับ 1.03 (*p* = 0.59604) ที่องศาอิสระเท่ากับ 2 และค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า *RMSEA* = 0.000

อภิปรายผล

การศึกษาองค์ประกอบพฤติกรรมความใส่ใจของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น การส่งเสริมผู้อื่น การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น และการตระหนักถึงทัศนะของกลุ่ม องค์ประกอบความใส่ใจมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.88 ประกอบด้วย 4 ด้าน ทั้งนี้ตามที่ Hume (Bierhoff, 2002, p. 108) ได้กล่าวไว้คือ ความเอาใจใส่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักในความทุกข์ของคนอื่น โดยจะมีคุณลักษณะคือจะมุ่งเน้นไปที่คนอื่น ทำความเข้าใจบุคคลอื่นราวกับว่าตัวเองเป็นบุคคลอื่น และมุ่งเป้าหมายไปที่ความเป็นอยู่ของบุคคลอื่น ความใส่ใจ (empathy) และความรู้สึกผิด (guilt) จะทำให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ความทุกข์ของผู้อื่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม สุดท้ายความรู้สึกผิดจะเป็นสมมติฐานที่พัฒนาจากความใส่ใจ โดยการพัฒนาความใส่ใจและความรู้สึกผิดเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกัน

1. การเข้าใจผู้อื่น มีน้ำหนักองค์ประกอบ (b) 0.70 มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการแสดงออกของความช่วยเหลือและผลกระทบของพฤติกรรมของผู้ให้การช่วยเหลือ (Dovidio et al., 2006, pp. 21-28) สอดคล้องกับการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่น (อัญชลี วิทยาพิพัฒน์, 2546) ที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนอยู่ในระดับมาก มีการเห็นคุณค่าในตนเองช่วงวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นอยู่ในระดับมาก นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแตกต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นแตกต่างกัน โดยการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น และ จรินทิพย์ โคธิรานุรักษ์ (2550) ได้ศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธต่อการเห็นประโยชน์ผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 พบว่าการเรียนรู้ประสบการณ์กลุ่มของสมาชิกจะช่วยขยายภาวะจิตใจให้สมาชิกเข้าใจ ยอมรับ ตระหนักถึงคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และรู้สึกพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เป็นปัจจัยช่วยให้มีความเอื้อเพื่อเพิ่มสูงขึ้น มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น เป็นมิตร การยอมรับและความเข้าใจที่เอื้อโดยผู้นำกลุ่มน่าจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่นำไปสู่การพัฒนาการเห็นประโยชน์ผู้อื่นของสมาชิกในกลุ่มได้

2. การส่งเสริมผู้อื่น มีน้ำหนักองค์ประกอบ (b) 0.81 เป็นการแสดงออกของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งไม่ดี สิ่งที่ไม่ถูกต้อง และข้อปฏิบัติแก้ไขของบุคคลอื่น ทั้งมีความรู้สึกต้องการเสริมสร้าง ส่งเสริมความรู้และความสามารถของผู้อื่นให้ดีขึ้นโดยไม่คำนึงถึงข้อบกพร่องของบุคคล (Goleman, 1998, p. 27; Eisenberg, 2000, pp. 677-687) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญา ฤกษ์อรุณ (2548) ที่ศึกษาลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น พบว่าลักษณะทางจริยธรรมที่มีศักยภาพในการพยากรณ์แนวโน้ม หรือโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น หรือไม่เกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น คือความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่และการเสียสละ ซึ่งสามารถร่วมกัน

อธิบายความแปรปรวนของการมีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นได้ร้อยละ 15.90 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและไม่เกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นได้ร้อยละ 68.70

3. การรู้จักให้อาสาผู้อื่น มีน้ำหนักองค์ประกอบ (b) 0.86 เป็นการมีความรู้สึกใส่ใจกับบุคคลที่ขาดโอกาส และมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่บุคคลเป็นอยู่หรือแสดงออก โดยเข้าใจว่าการกระทำของบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน ทั้งเป็นความรู้สึกว่าต้องการให้อาสาบุคคลที่ขาดโอกาสได้เป็นหรือแสดงออกในสิ่งที่เท่าเทียมกับผู้อื่นได้ (Goleman, 1998, p. 27; Eisenberg, 2000, pp. 677-687) สอดคล้องกับการศึกษาของ ประณีตา ศิลปนาพร (2549) ที่ศึกษาผลการสนับสนุนทางสังคมและความเด่นชัดของกลุ่มต่อการลดความไม่คล่องจองของพฤติกรรมความช่วยเหลือ ซึ่งศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมกับความเด่นชัดของกลุ่มต่อการลดความไม่คล่องจองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมช่วยเหลือ และเป็นการตรวจสอบจากเอกลักษณ์ทางสังคมในมุมมองของทฤษฎีความไม่คล่องจอง เป็นการทดลองเหนี่ยวนำให้รู้สึกเป็นคนมือถือสาปากถือศีล (hypocrisy) ภายใต้เงื่อนไขการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน พฤติกรรมความเด่นชัดกลุ่ม เน้นเอกลักษณ์ของกลุ่ม แบ่งเป็นสูง ต่ำ หรือปัจเจกบุคคล โดยผู้ร่วมการทดลองเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่ม เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อความมีน้ำใจน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ผู้ร่วมการทดลองที่กลุ่มมีความเด่นชัดสูงและไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่ม เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อความมีน้ำใจไม่แตกต่างจากผู้รับการทดลองในเงื่อนไขอื่น

4. การตระหนักถึงทัศนะของกลุ่ม มีน้ำหนักองค์ประกอบ (b) 0.68 เป็นการเข้าใจความคิดเห็นของกลุ่มคนและอารมณ์ของกลุ่มคนในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเข้าใจและรู้ถึงความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มว่าเป็นอย่างไรในสถานการณ์ที่ต่างกัน (Goleman, 1998, p. 27; Eisenberg, 2000, pp. 677-687) การศึกษาประสบการณ์ในแต่ละวันจะแสดงถึงการที่บุคคลไม่เต็มใจช่วยบุคคลอื่นที่เป็นผู้ซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อน อาทิ นักศึกษาที่ต้องการไต่ถามโดยด่วนเพราะไม่เข้าเรียน หากสาเหตุของการพังกานี้มาจากความประมาท เช่น ขาดเรียนเพราะไปช้อปปิ้งเพื่อสนุกสนาน ระดับของการให้ความช่วยเหลือจะต่ำ เพราะมีการตั้งข้อสันนิษฐานว่าไม่มีความรับผิดชอบ แต่หากสาเหตุของการพังกานี้มาจากสถานการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ป่วย จะส่งผลให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ ระดับของการให้ความช่วยเหลือจะสูงกว่า จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ที่ควบคุมได้จะส่งผลกระตุ้นความโกรธในตัวผู้สังเกต Bierhoff (2002) ได้ศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อมี 4 ด้านคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบต่อสถาบัน และความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วน ชญารัตน์ สว่างพร้อม (2550) ได้พัฒนาแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยและด้านความรับผิดชอบต่อสำหรับนักศึกษาสถาบัน

การอาชีวศึกษาภาคกลาง พบว่านักศึกษามีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยและด้านความรับผิดชอบในลักษณะที่ค้ำประกันถึงผลประโยชน์ของผู้ใกล้ชิดหรือผู้อื่นในวงแคบมากที่สุด ร้อยละ 40.75 และ 45.06 รองลงมาคือ ค้ำประกันถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ร้อยละ 39.50 และ 37.17 กมลชนก วงวาฬ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา พบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงคือ นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง ตัวแปรทำนายสำคัญของพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคือทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สามารถนำแบบสอบถามพฤติกรรมความใส่ใจไปเป็นเครื่องมือในการวัดพฤติกรรมความใส่ใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ เนื่องจากมีความเที่ยงตรงในระดับสูง ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงสามารถนำไปใช้ในการวัดพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ทุกภาค และสามารถนำไปใช้ในการวัดพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นได้ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมทางบวก

2. สามารถนำแนวคิดพฤติกรรมความใส่ใจไปประยุกต์ใช้ในการวัดพฤติกรรมทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และสามารถนำไปใช้ในการวัดพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผลพฤติกรรมความใส่ใจทุกเดือน หรือ 6 เดือน เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความใส่ใจ

2. ควรศึกษาพฤติกรรมความใส่ใจกับกลุ่มประชากรอื่น ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา หรือนักศึกษาในวิชาอื่น

บรรณานุกรม

กมลชนก วงวาฬ. (2550) *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา.*

การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จรินทร์พีย์ โคธีรานุรักษ์. (2550). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชญารัตน์ สว่างพร้อม. (2550). *การพัฒนาแบบวัดเหตุผลและเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัย และด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ห่อภิมาน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). (2553). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประณิตา ศิลปภาพร. (2549). *ผลการสนับสนุนทางสังคมและความเด่นชัดของกลุ่มต่อการลดความไม่คล้อยจองของพฤติกรรมความช่วยเหลือ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2553). *ธรรมชาติของสรรพสิ่ง: การเข้าถึงความจริงทั้งหมด*. กรุงเทพฯ: กรีน-ปัญญาญาณ.
- ปริญญญา ฤกษ์อรุณ. (2548). *ลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2532). *ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป: โครงการพัฒนาวิชาชีพอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). *ความเป็นครู* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นท์เฮาส์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญชลี วิทยาพัฒน์. (2546). *การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bierhoff, Hans-Werner. (2002). *Prosocial behaviour*. New York, NY: Psychology Press.
- Dovidio, John F., et al. (2006). *The social psychology of prosocial behavior*. New York, NY: Routledge.
- Eisenberg, N. (2000). Empathy and sympathy. In M. Lewis & J. M. Haviland Jones (Eds.), *Handbook of emotions* (2nd ed.) (pp. 677-691). New York, NY: Guilford.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York, NY: Bantam Books.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York, NY: Harper and Row.